

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

BULAğICI OLMAYAN HASTALIKLARDA HALK SAğLIğI YAKLAğIMI

Ülkemizde her yıl 1-9 Eylül tarihleri “Halk Sağlığı Haftası” olarak kutlanmaktadır. Halk Sağlığı, insanı bireysel özellikleri, evi, işi, çevresi gibi yaşam koşulları ile birlikte değerlendiren bütüncül bir bakış açısında sahip, hastaların yanı sıra sağlam kişilere de nitelikli sağlık hizmeti sunumunu önemseyen, tedavi edici hizmetler ile koruyucu sağlık hizmetlerin birlikte yürütülmesini amaçlayan, tüm bireylerin sağlık hakkını koruyan, sağlık hizmetine ulaşımını destekleyen, ekip anlayışla yürütülen ve mevcut sağlık ihtiyaçlarını gözeterek kendisini sürekli geliştiren bir bilim ve sanattır.

Halk Sağlığı, sağlığa bakış açısını gerektiğinde geniş, gerektiğinde dar tutar. Bir taraftan kuş bakışı genel sağlık sorunlarını tespit edip kapsayıcı politikalar geliştirirken yeri geldiğinde odak noktasını çok özelleştirip spesifik çözümler üretir.

Halk Sağlığı “soğan kabuğu prensibi” ile hareket eder. Bu prensip sağlık sorunlarının soğan kabuğunun katmanlarına benzetilmesi mantığı ile, en üstteki sağlık sorunu çözüldüğünde bir alt soruna geçilmesi ilkesini benimser. En üstteki kabuk yani müdahale edilmesi gereken sağlık sorunu geçmişte daha çok bulaşıcı hastalıklar iken 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yerini bulaşıcı olmayan hastalıklara bırakmıştır. Doğuşta beklenen yaşam süresinin giderek artması ve doğurganlık hızının azalması ile yaşlı toplumun (bir toplumda 65 yaş ve üzeri nüfusun oranının %7 ile %10 arasında olduğu toplumlar) yaygınlaştığı günümüzde, bulaşıcı olmayan hastalıkların da önemini korumaya devam edeceği öngörülmektedir. TÜİK 2023 Nedenlere Göre Ölüm Oranları İstatistiklerine baktığımızda da bulaşıcı olmayan hastalıkların önemi aşıkardır (Tüm ölümlerin içerisinde %33,4 ile dolaşım sistemi hastalıkları, %15,0 ile iyi ve kötü huylu tümörler, vd. yer almaktadır.).

T.C. Sağlık Bakanlığı bu minvalde politika ve programlar geliştirmiş ve geliştirmeye devam etmektedir. Bulaşıcı olmayan hastalıklarla etkili mücadelede; riskin önlenmesi, erken teşhis, uygun tedavi ve izlemlerle sürecin etkin yönetilmesi adına Hastalık Yönetim Platformu Uygulaması geliştirilmiş ve hipertansiyon, kardiyovasküler hastalıklar, diyabet, obezite ile yaşlı sağlığı alanında kapsamlı bir müdahale hayata geçirilmiştir. Yine Ulusal Kansere Tarama Programı ile meme, serviks ve kolorektal kanserlerin taraması ücretsiz bir şekilde yapılmaktadır. Ayrıca bulaşıcı olmayan hastalıkların başlıca risk faktörlerinden olan tuz ve şeker kullanımının kontrol altına alınması adına Aşırı Tuz ve Şekerin Azaltılması Programı; böbrek hastalıkları, kronik hava yolu hastalıkları, kalp ve damar hastalıkları, kas iskelet sistemi hastalıkları, diyabet gibi hastalıklarda önleme ve kontrol programları; Beslenme Dostu ve Fiziksel Aktiviteyi Destekleyen İş Yeri, Sağlığı Geliştiren Belediyeler, Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat gibi sağlığı geliştirici ve sağlıkta iş birliğini önceliklendiren programlar hali hazırda yürütülmektedir.

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Tüm bu emekler, hastalıkların mümkün ise önlenmesi, mümkün olmadığı durumlarda erken teşhis sayesinde tedavinin çok daha kolay ve ucuz yöntemler ile sağlanması sonucu bireyin ve toplumun maddi-manevi huzurunu sağlamak ve sürdürülebilir bir sağlık ile sağlık sistemi inşa etmek içindir.

HASUDER Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Çalışma Grubu adına Uzm. Dr. Edanur KÖYCEĞİZ tarafından hazırlanmıştır.

Kaynaklar:

Öztek Z, Üner S, Eren N, Halk Sağlığı Kavramı ve Gelişmesi, Halk Sağlığı Temel Bilgiler, ed. Güler Ç, Akın L, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2015, 1/2-24.

Tulchinsky T, Varavikova E, Halk Sağlığının Tarihi, Yeni Halk Sağlığı, çev. Dabak Ş, ed. Vaizoğlu SA, Palme Yayınevi, ANKARA, 2019, 1-42.

Tezcan, SG, Temel Epidemiyoloji, Hipokrat Yayınevi, Ankara, 2017, 23-34.

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Yayınlarımız, https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/?option=com_sppagebuilder&view=page&id=63, İnternet Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2024

TUİK Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri, 2023, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2023-53709>, İnternet Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2024